

WONDERLIJK

De wonderlijke partij Kasparov-Topalov die vorige maand het hoogtepunt van het Hoogovenstoernooi vormde, schreeuwt natuurlijk om publicatie.

Vandaag krijgt u 'm voorgeschoteld. De eerste 23 zetten laat ik even buiten beschouwing en pak de draad op vanaf de 24e zet, de zet waarmee witspeler Kasparov een toren offert en daarmee een werkelijk oogverblindende en zeer diep doorgerekende combinatie inluidt. Volgens insiders is het absoluut de aantrekkelijkste partij uit de 61-jarige historie van het Hoogovenstoernooi. En dat wil wat zeggen, want in die lange periode heeft welhaast de hele wereldtop acte de presence gegeven.

Het was een partij met ongelooflijk veel ongewone, ingewikkelde maar ook aantrekkelijke varianten. Fenomenaal is het ook hoe ver Kasparov zijn torenoffer heeft kunnen doorrekenen. Hij wist in te schatten dat hij vele, vele zetten later beslissend voordeel zou hebben. Ik had het gevoelen om na afloop van deze historische partij getuige te zijn van Kasparovs analyse. Hij laat zich na afloop van een partij slechts zelden zien in de perskamer of analyse-ruimten. Hij analyseert praktisch nooit in het openbaar. Perschef Jeroen van den Berg van het Hoogovenstoernooi wist hem echter over te halen de partij te bespreken op een groot demonstratiebord in de persruimte. Kasparov sprak van een van de mooiste en langste combinaties uit zijn leven. Het is wel handig als je af en toe kunt beschikken over een computertje in je hoofd, zei hij. Inderdaad. Hij heeft een schaakcomputer in zijn hoofd. Wonderlijk! Het is onmogelijk om de partij hier helemaal te analyseren, want er zitten vele varianten met zijtakken aan vast. Vandaar hier

alleen de belangrijkste momenten en opmerkingen.

ZIE DIAGRAM 1, de stelling na 23 zetten.

Nu volgt 24.Txd4 cxd4
(Wit offert een toren. Zwart denkt de toren te mogen pakken)

25.Te7+!

(De eerste pointe. De zwarte koning moet naar voren komen want het is mat na 25...Dxe7 26.Dxd4+ Kb8 27.Db6+ en na 25...Kb8 zijn er te veel dreigingen)

25...Kb6 26.Dxd4+ Kxa5 27.b4+ Ka4

ZIE DIAGRAM 2

28.Dc3 Dxd5 29.Ta7 Lb7 30.Txb7

ZIE DIAGRAM 3

30...Dc4 31.Dxf6 Kxa3 32.Dxa6+ Kxb4

ZIE DIAGRAM 4

(Deze stelling was door beide spelers al ver vantevoren voorzien. Terwijl Topalov dacht dat wit nu niet veel meer kon ondernemen, had Kasparov net een tikkeltje verder gekeken en meer gezien)

33.c3+ Kxc3 34.Da1+ Kd2 35.Db2+ Kd1 36.Lf1!! Td2 37.Td7!!

ZIE DIAGRAM 5

37...Txd7 38.Lxc4 bxc4 39.Dxh8 Td3 40.Da8 c3 41.Da4+ Ke1 42.f4 f5 43.Kc1 Td2 44.Da7 en zwart geeft op.

Spreuk van de week:

'Schaken en zeilen zijn mijn grootste hobby's. Bij beide moet je telkens vooruitkijken en je afvragen: doe ik dit of zal ik dat doen?'

(Frits van Schaik, oprichter van de Dodewaardse Schaakvereniging)

Diagram 1

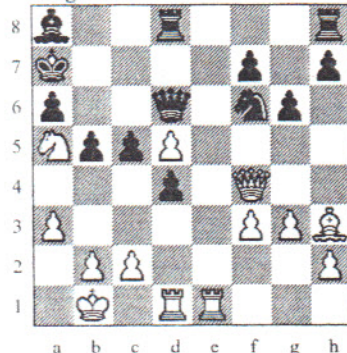

Diagram 4

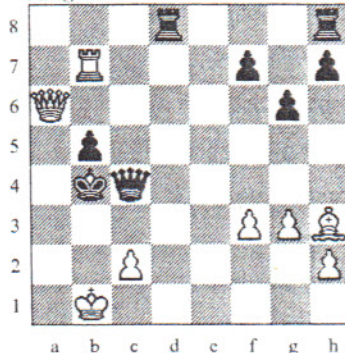
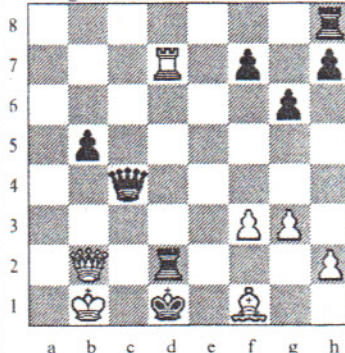

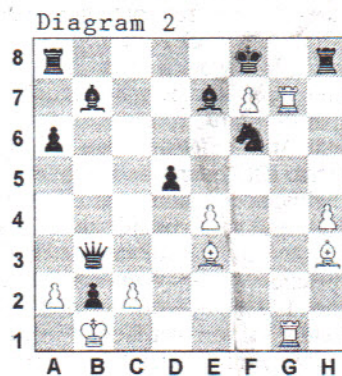
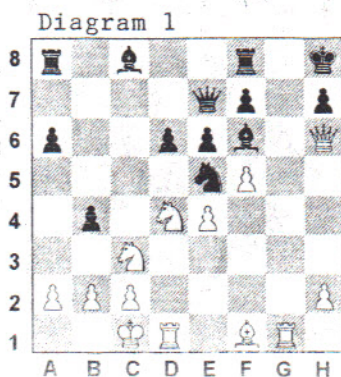
Diagram 5

SLAAN

Bij het schaken onderscheiden we enkele vormen van slaan: het slaan van een stuk en het slaan op de klok. Echt slaan, het slaan van de tegenstander, komt niet voor. Gelukkig maar. Schakers zijn vredelievende mensen die de tegenstanders in hun waarde laten en hun agressie kwijt kunnen op de 64 velden. Ik wil het hier eens op luchtige wijze hebben over het slaan op de klok.

Het lijkt natuurlijk simpel: het slaan op de klok om zodoende de eigen klok tot stilstand te brengen en die van de tegenstander te laten lopen. Maar pas op. Er zijn vele verschillende varianten mogelijk, en er kan ook heel wat mis gaan bij dit slaan. De meest sympathieke vorm treffen we aan bij de gedreven schaker. Die is zo verdiept in de stelling op het bord en nog zo vol van de zet die hij zojuist heeft uitgevoerd, dat hij tevreden achterover leunt, de rug strekt, en de handen genoeglijk achter het hoofd vouwt. Hij neemt de stelling nog eens op. Hm, er ontbreekt iets... Toch iets over het hoofd gezien? Nee, alles ziet er goed uit. Is de zet goed genoteerd? Ja, alles staat er. Maar wat dan? Tersluiks kijkt hij naar zijn tegenstander - wat zit die vent er relaxed bij. Terwijl hij toch goed in de problemen zit, en bovendien zijn tijd... Oh nee, dat is het; wéér vergeten de klok in te drukken! En in vliegende vaart laat hij een van zijn handen vanachter het hoofd met een grote zwaai op de klok neerkomen. Het uurwerk bezwijkt bijna onder de samengebalde kracht en de woede die er in deze klap zit. Elke club heeft wel zo'n type schaker. Een ander soort schaker is degene die het niet met een harde zwaai doet, maar een beetje verstrooid, zachtjes en met een binnensmonds vloekje. Verstrooidheid kan ook andere vor-

men aannemen. Op een snelschaakavond, waar je afwisselend met wit en zwart speelt, kan het gebeuren dat een speler nog in gedachten bij de vorige partij is en de hand met een zwiep laat neerkomen aan de kant van het bord waar géén klok meer staat omdat die vanwege de kleurwisseling verplaatst is. In het gunstige geval staat daar niets, in het ongunstigste geval een bak koffie of een glas bier.

Een ander type snelschaker wil het liefst alleen maar zo snel mogelijk zetten en op de klok drukken. Hij drukt op de klok voordat de zet helemaal is uitgevoerd. Deze schaker pakt zijn stuk op, drukt daarmee op de klok, en zet het stuk vervolgens op de gewenste positie op het bord. Dat gaat dan met een zeer vloeiende beweging.

Dan heb je nog de gracieuze schaker die de klok slechts een klein liefdevol tikje geeft of teder indrukt. Ja, met dit soort spelers gaat een klok lang mee en de commissaris van materiaal zal tevreden toezien hoe er met de spullen wordt omgegaan.

Een ander type is de schaker die steeds zenuwachtiger wordt naarmate het vlaggetje van de klok omhoog begint te komen. Hij laat de stukken uit zijn handen vallen, gooit de hele stelling omver en slaat dan in paniek als laatste redmiddel op de klok. Dit kan tot grote

consternatie leiden, vooral als er zoveel stukken zijn omgegooid dat niemand meer weet waar ze stonden en men de partij moet beëindigen. Natuurlijk zijn hiermee nog niet alle type schakers genoemd. Wellicht weet u er nog een paar?

(bron: Ed Baijens, Eijdsen)

Hier de nummer 8 van de lijst van mooiste zetten aller tijden, samengesteld door Tim Krabbé.

Kholmov-Bronstein, Kiev 1964.

Zie DIAGRAM 1

Er volgt nu 18.Pc6 Pxc6 19.e5 Lg5+ 20.Txg5 f6 21.exd6 Df7 22.Tg3 bxc3 23.Lc4 cxb2+ 24.Kb1 Pd8 25.Tdg1 Ta7 26.d7 Txd7 27.fxe6 Pxe6 28.Lxe6 Td1+ 29.Txd1 Lxe6 30.Kxb2 Tb8+ 31.Ka1 Lxa2 32.Tgd3 De7 33.Kxa2 De6+ 34.Tb3 en zwart gaf op.

En de nummer 7 van de lijst.

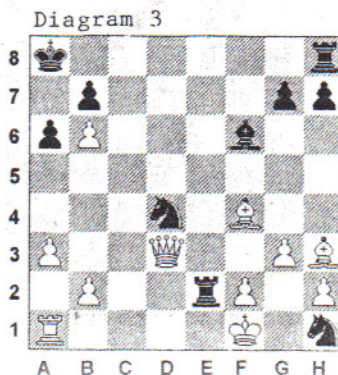
Vladimirov-Epishin, USSR 1987.

Zie DIAGRAM 2.

Er volgt nu 26.Lh6 Pg4 27.Th7+ Pxb6 28.Txb8+ Kxf7 29.Th7+ en zwart gaf op.

In DIAGRAM 3 de beslissende fase uit een partij tussen Ruud Hendrickx (Venlo 3) en R. van Dintere (Caissa 1). Witspeler Hendrickx maakt het nu uit door 25...Dxa6+!

„Ik zie schaak als een zeer nuttig instrument bij de opvoeding. Schaak leert je de meeste dingen die je nodig hebt in het leven: vechtlust, met winst omgaan, een nederlaag incasseren, je leert zaken plannen en combineren. Je leert een strategie ontwikkelen, vooruit te denken, krijgt inzicht in het denkpatroon en plannen van de ander. Schaken ontwikkelt de geest.”
(’s werelds beste schaakster Judit Polgar in het blad ‘Schaaknieuws’)

APEN

Een duik in de geschiedenis van de schilderkunst leert dat schaken in allerlei motieven veel voorkomt. De ijdelheid of de vergankelijkheid van de dingen of van het leven is vele malen op zeer subtiële wijze tot uitdrukking gebracht. Men ziet vooral het terugleggen van schaakstukken in de doos als een symbool van de vergankelijkheid van het leven. Een schitterend voorbeeld daarvan is een werk van Adriaen van de Werff (1659-1722), getiteld 'De schaakspelers', een doek van 66 x 56,4 centimeter geschilderd op linnen (circa 1680) en te zien in een museum in Braunschweig.

Een onderwerp dat merkwaardig vaak voorkomt, is 'de aap' in het schaakspel. Dit thema was al in de Middeleeuwen bekend. Er is een interessant werk van Abraham Teniers (1629-1670) met de titel 'Het tabakscollege der apen'. Men ziet op dit schilderstuk van de Antwerpse kunstenaar een interieur met daarin een groot aantal apen, die pijp roken en een der apen heeft bezit genomen van een schaakbord. Een bijna identiek werk is van Ferdinand van Kessel (1646-1698), een Bredase kunstenaar, die naar Antwerpen is gegaan en daar ongetwijfeld Teniers heeft ontmoet. Het opvallendste verschil in beide werken is gelegen in het tijdstip van de dag. Bij Teniers is het klaarlichte dag, bij Van Kessel kennelijk avond. Andere verschillen vindt men in het haardvuur, in enkele decoraties en in sommige apentronies. Er zijn nog meerdere werken met apen aan het schaakbord. De apen staan meestal als symbool voor de ondeugd of de huichelarij. In 'Duizend en Een Nacht' is de aap een prins die in een aap veranderd is.

Limburg heeft een nieuwe vereniging: schaakclub "De Meerloper"

Diagram 1

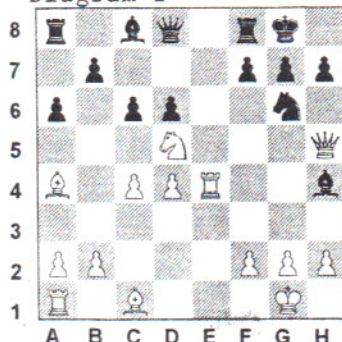
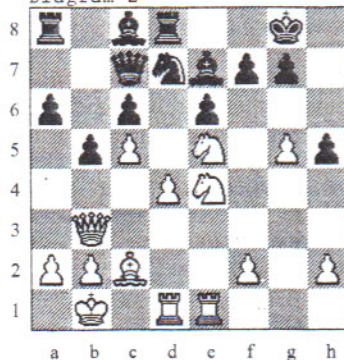

Diagram 2

uit Meerlo. De clubavond is op maandag in café Oud Meerlo vlakbij de kerk. Voorzitter is Peter van de Water, Burgveldweg 3, tel. 0478-691337.

Hier de nummer 6 van de lijst van mooiste zetten aller tijden, een lijst die werd samengesteld door Tim Krabbé.

Anand-Ivantsjoek, Las Palmas 1996.

Zie DIAGRAM 1.

Er volgt nu 14.Txh4 Dxh4 15.Dxh4 Pxh4 16.Pb6 Tb8 17.Lf4 Pf5 18.d5 Te8 19.Kf1 h6 20.h3 Te4 21.Lh2 cxd5 22.g4 Txc4 23.Pxc4 dxc4 24.Te1 Le6 25.gxf5 Lxf5 26.Lxd6 Lxh3+ 27.Kg1 Td8 28.Te8+ Txe8 29.Lxe8 Le6 30.a4 g5 31.a5 Kg7 32.La4 Kg6 33.Ld1 Ld5 34.Lc2+ Kf6 35.Lc7 Ke6 36.Lh7 Lf3 37.Kh2 Kd5 38.Lc2 Le4 39.Ld1 Kd4 40.Le2 Ld3 41.Lb6+ Kd5 42.Ld1 f5 43.Kg3 Ke5 44.Lc5 Kf6 45.Lh5 f4+ 46.Kh2 en zwart gaf op.

Loek Schoenmakers uit Haelen reageerde op een oproep in deze rubriek en stuurde me een aantal zeer fraaie partijmomenten. Hier volgen

twee daarvan.

Burgess-Bank Friis, Bellinge 1991.

ZIE DIAGRAM 2.

Nu volgt: 1.Pxf7 Kxf7 2.Dxe6+ Kxe6 3.Pd6+ Pe5 4.Lf5+ Kd5 5.Txe5 (1-0).

Een andere inzending betreft het slot van Short-Timman, gespeeld in het Interpolistoernooi in Tilburg.

ZIE DIAGRAM 3.

Nu volgt: 32.Kg3! Tce8 33.Kf4 Lc8 34.Kg5 en mat door Kh6 en Dg7 is niet meer te voorkomen.

Vrijdag begint in café-zaal 't Anker, Straelseweg 83 te Venlo, een weekendoernooi van de Venlose Schaakvereniging. Vrijdag om 19 uur begint de eerste ronde, zaterdag om 12 uur de tweede ronde en zondag om 11 uur de derde ronde.

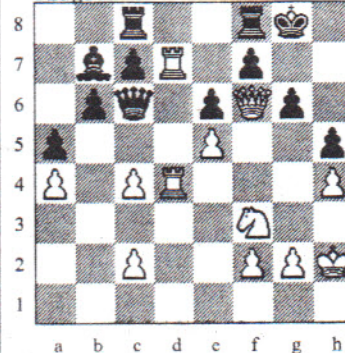
Vrijdag gaat het Miller Time Open Heerlens kampioenschap van start. Het is de 60e keer dat dit toernooi, dat wordt uitgesmeerd over zeven weken, wordt gehouden. Er wordt gespeeld op alle vrijdagavonden tot en met 2 april in het Open Huis, Putgraaf 3, Heerlen. Omdat de Heerlense schaakvereniging dit jaar het 75-jarig bestaansfeest viert, is het totaalbedrag aan prijzen hetzelfde als het jaar 1999. Het prijzengeld bedraagt namelijk 1999 gulden!

In de bondscompetitie van de Limburgse schaakbond is de eerste kampioen bekend: De Juiste Zet III is kampioen in de derde klasse A. Het komt slechts zelden voor dat een team zich met nog twee ronden voor de boeg al kampioen mag noemen.

Spreuk van de week:

Alle begin is moeilijk, maar zonder begin geen einde (Simrock)

Diagram 3

MACHTS-VERTOON

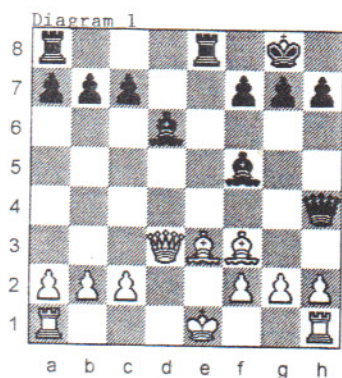
Joost Heltzel uit Roermond is in Elsloo met groot machtsvertoon Limburgs jeugdkampioen geworden. Hij behaalde een score van 7 punten uit 7 partijen. Drie spelers, Jeroen Schilperoort, Roel Backhuis en Roel Gubbels, hadden een achterstand van 2,5 punten op de ongenaakbare kampioen en dat komt in het schaken praktisch in geen enkel toernooi of kampioenschap voor. Hier volgt een van de belangrijkste partijen uit het kampioenschap die tevens een van de mooiste werd.

Wit: Jeroen Schilperoort
Zwart: Joost Heltzel

1. e4 e5 2. Pf3 Pc6 3. Lc4 Pf6 4. Pc3 Pxe4 5. Pxe4 d5 6. Ld3 dxe4 7. Lxe4 Ld6 8. d4 Pxd4 9. Pxd4 exd4 10. Dxd4 O1).

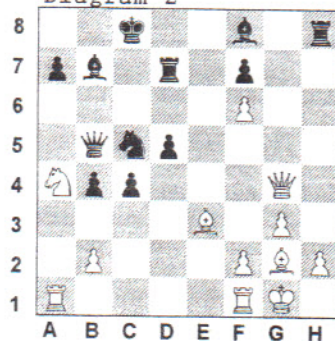
De Limburgse kampioen Martijn Dambacher uit Blerick was afgelopen weekeinde succesvol tijdens het weekendtoernooi van de Venlose schaakvereniging. Dit toernooi werd afgewerkt in vierkampen: groepjes van vier. Ieder speelde dus drie partijen. Er werd zowel vrijdag, zaterdag als zondag een partij gespeeld. De eindstand in de hoogste groep (tussen haakjes staat de rating vermeld):

1.M. Dambacher (2263) 2 pnt. 2.K. van der Weide (2467) 2 pnt. 3.J. van de Mortel (2342) 2 pnt. 4.R. van Gool (2136) 0 pnt. Binnenkort in deze rubriek een partij uit dit toernooi.

Ook dit jaar wordt in Limburg een provinciale schaakdag gehouden. De datum is vastgesteld op zaterdag 4 september. Dit is een dag

Diagram 2

waarop de clubs activiteiten organiseren in het clublokaal of in de buitenlucht.

Schaakcuriosa – expert Tim Krabb heeft een lijst samengesteld van mooiste zetten uit de schaakgeschiedenis. In deze rubriek plaats ik zijn top – 10 en tel af naar nummer

1. Vandaag zijn de nummers 5 en 4 aan de beurt.

Hier de nummer 5: Ivantsjoek – Sjirov, Wijk aan Zee 1996.

Zie DIAGRAM 2.

Er volgt nu 21.Dg7 22.fxg7 Tg8 23.Pxc5 d4 24.Lxb7+ Txb7 25.Pxb7 Db6 26.Lxd4 Dxd4 27.Tfd1 Dxb2 28.Pd6+ Kb8 29.Tdb1 Dxd7 30.Txb4+ Kc7 31.Ta6 Tb8 32.Txa7+ Kxd6 33.Txb8 Dg4 34.Td8+ Kc6 35.Ta1 en zwart gaf op.

Hier de nummer 4: Brzozka – Bronstein, Miskolc 1963.

Zie DIAGRAM 3.

Zwart speelt nu 48... Txb3+

49.Kxb3 Tb6+ 50.Kc2 Tb2+ 51.Kc1 Te2 52.Td1 Txe3 53.Tg1 Tc3+ 54.Kd2 Txc4 55.Lc2 d5 56.Tb1 d4 57.Ld1 Tc3 58.Tb3 e3+ 59.Ke2 Tc1 60.Txa3 c4 61.Ta7+ Kd6 62.La4 Th1 63.Td7+ Kc5 64.Tc7+ Kb4 65.a3+ Kc3 66.Lb5 Th2+ 67.Kf1 d3 68.Txc4+ Kb2 69.Kg1 e2 70.Kxh2 e1D en wit gaf op.

Schaakvereniging Eijsden is volop actief op het gebied van jeugdschaak. Tientallen kinderen – ook veel meisjes – krijgen schaakles en sluiten zich aan bij de club. John Michon en Leon Vermeij geven de schaaklessen op de scholen. De school in Gronsveld heeft zelfs een buitenschaakspel aangeschaft en op het schoolplein wordt daar tijdens mooie dagen driftig op geschaakt. Ook moeders zijn aan het schaken geraakt. Er is een moedercursus gestart die met succes wordt gevolgd door vier dames.

Zaterdag houdt SV Cassa een jeugdtoernooi in Geleen. Zondag houdt SV Schaesberg het jaarlijkse rapidtoernooi in "Het Streeperkruis", Streepersstraat 66, Landgraaf. Speeltempo: 25 minuten per speler per partij.

Spreek van de week:

"Schaken is zo inspirerend dat ik niet geloof dat een goed schaker een slechte gedachte kan krijgen tijdens een partij." (Wilhelm Steinitz, de eerste wereldkampioen, 1896)

Diagram 3

